

Голові разової спеціалізованої вченої ради (ID 13242)
Державного університету «Житомирська політехніка»
д.держ.упр., д.е.н., проф. Дмитрію ГРИЦИШЕНУ

Рецензія

**доктора юридичних наук, доцента, Сіделковського Олексія Леоновича
на дисертацію Опанасюка Миколи Олександровича
на тему “Фінансові механізми публічного управління цифровою
трансформацією системи охорони здоров’я”, подану на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та
адміністрування” за спеціальністю 281 “ Публічне управління та
адміністрування”**

Рецензію складено на основі вивчення дисертаційної роботи, опублікованих здобувачем результатів наукових досліджень, а також матеріалів, які підтверджують впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Актуальність теми дослідження

Особливої актуальності набуває питання формування дієвих фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров’я в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України, коли виникає потреба у швидкій адаптації управлінських процесів, координації фінансових потоків, залученні міжнародної допомоги та забезпеченні стійкості функціонування медичної системи. Водночас сучасна практика засвідчує наявність низки проблем, пов’язаних із недостатньою узгодженістю фінансових інструментів цифровізації, фрагментарністю управлінських рішень, потребою в удосконаленні механізмів фінансування електронної охорони здоров’я, цифрового моніторингу та аудиту використання ресурсів.

Зважаючи на зазначені аргументи, дисертаційна робота Опанасюка М.О. виконана на актуальну наукову тему, що вирішує складну проблему, пов'язану з розробленням теоретико-методологічних і практичних засад формування, функціонування та розвитку фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я. Тема дисертаційної роботи є своєчасною та відповідає вимогам сьогодення.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами та науковими напрямками

Дисертаційне дослідження виконувалось згідно з планами науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» в межах науково-дослідної теми «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація № 0121U111051), де автором обґрунтовано теоретичні, методичні та прикладні аспекти формування фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я та обґрунтовано напрями їх розвитку та розроблено науково-практичні рекомендації щодо підвищення ефективності їх функціонування.

Характеристика структури та змісту дисертації

На підставі детального ознайомлення з планом, змістом і анотацією дисертаційної роботи Опанасюка М.О. можна стверджувати, що дослідження має логічну структуру, поставленої мети досягнуто, сформульовані завдання вирішено. Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертаційній роботі, є достовірними та науково обґрунтованими.

Наукова новизна результатів дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертації дало можливість визначити основні наукові положення та висновки, сформовані автором і характеризуються науковою новизною:

вперше:

- розроблено концептуальний підхід дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи

охорони здоров'я, що передбачає обґрунтування фінансових механізмів цифрової трансформації, визначення їх диверсифікованої структури, встановлення того, що результативність їх функціонування залежить не лише від обсягів фінансування, а й від інституційної узгодженості, рівня цифрової зрілості, інтероперабельності, кіберстійкості та спроможності органів публічного управління забезпечувати суспільно значущі результати у сфері охорони здоров'я;

удосконалено:

– методологічний підхід до визначення предметно-об'єктного поля дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що передбачає його конкретизацію як сукупності процесів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, визначенням напрямів спрямування фінансових ресурсів на розвиток цифрової інфраструктури, електронної системи охорони здоров'я, медичних інформаційних систем, інтероперабельності, кібербезпеки, управління медичними даними та цифрових сервісів та забезпечення цілісного поєднання фінансових, правових, організаційних і цифрових складових у межах єдиної методологічної основи дослідження;

– підхід до систематизації етапів і напрямів управління фінансовим забезпеченням системи охорони здоров'я в Україні, зокрема виокремлено інерційно-бюджетний, концептуально-реформаторський, стратегічно-закупівельний, цифрово-інтегрований та стійкісно-відновлювальний етапи; конкретизовано трансформації у цілях, інструментах, суб'єктах і механізмах публічного управління галуззю; обґрунтовано логіку переходу від кошторисно-утримувальної моделі до моделі, орієнтованої на державні фінансові гарантії, стратегічне закупівельне управління, розвиток цифрової інфраструктури, управління даними та забезпечення стійкості системи охорони здоров'я;

– структуризацію суб'єктів, завдань та фінансових інструментів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я шляхом виокремлення центрального, закупівельного, інфраструктурного,

місцевого, міжнародного, приватного, громадського та контрольного рівнів реалізації, конкретизації їх функцій, інструментів, нормативно-правової основи, очікуваних ефектів і ризиків, що дало змогу обґрунтувати полісуб'єктний характер фінансових механізмів та напрями посилення координації, підзвітності й результативності цифрової трансформації системи охорони здоров'я;

набули подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я шляхом поєднання еволюційного аналізу підходів до фінансового забезпечення систем охорони здоров'я з бібліометричним з'ясуванням змістового наповнення категорій «health financing», «digital health funding» та «eHealth»;

- обґрунтування світових моделей цифрової трансформації систем охорони здоров'я через виокремлення ролі цифрової зрілості, інтероперабельності, пацієнтоцентричного підходу, врядування даними та кіберстійкості, а також встановлення значення стратегічного фінансування й інституційної узгодженості для результативності цифрових змін, що дало змогу довести залежність ефективності цифрової трансформації не лише від технологічного рівня розвитку, а й від якості публічного управління та фінансового забезпечення;

- аналіз фінансового забезпечення цифрової трансформації систем охорони здоров'я у провідних країнах світу шляхом виявлення ролі змішаних фінансових механізмів, що поєднують бюджетні, страхові, програмно-цільові, грантові та приватно-інвестиційні інструменти, обґрунтування значення інституційної координації й стратегічного закупівельного управління у функціонуванні таких моделей, а також визначення можливостей адаптації міжнародного досвіду до українських умов цифрової трансформації охорони здоров'я.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Теоретичне та практичне значення одержаних здобувачем результатів полягає в тому, що вони доведені до рівня конкретних пропозицій щодо вдосконалення фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що уможлиблює їх застосування у практичній діяльності органів місцевого самоврядування.

Рекомендації та висновки дослідження можуть бути використані при підготовці цільових програм для розвитку закладів охорони здоров'я в Україні з метою оптимізації використання фінансових, кадрових і матеріально-технічних ресурсів, а також забезпечення сталого розвитку системи охорони здоров'я відповідно до європейських стандартів.

Запропоновані автором положення та результати дослідження були використані у:

- діяльності органів місцевого самоврядування (Хорошівська селищна рада, довідка № 03-13/432 від 24.04.2026 р.);
- навчальному процесі факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин Державного університету «Житомирська політехніка» (довідка № 44-01.00/622 від 24.04.2026 р.);
- роботі над науково-дослідною темою кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування (номер держреєстрації 0121U111051).

Ступінь опублікування та апробація результатів дослідження

Основні наукові положення та висновки сформульовано автором особисто та відображають особистий внесок дисертанта. Результати дослідження опубліковані у 8 наукових працях: 1 статті, що індексується у базі даних Scopus, 3 статтях у наукових фахових виданнях України (категорії Б), 1 статті у закордонному виданні, що включене до міжнародних наукометричних баз даних, 3 тез доповідей у збірниках праць міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Дотримання вимог академічної доброчесності

Аналіз дисертації та наукових публікацій Опанасюка М.О. дає підстави відзначити, що робота є самостійно виконаною науковою працею. Наукові положення, висновки, рекомендації, що виносяться на захист, отримані здобувачем особисто. Текст є оригінальним, цитати оформлені коректно, наведені посилання на джерела інформації. Робота не містить ознак академічного плагіату, фальсифікації чи інших порушень, які могли би поставити під сумнів самостійний характер виконання дисертантом представленої наукової роботи.

Зауваження та дискусійні положення

Загалом можна позитивно оцінити результати наукового дослідження Опанасюка М.О., проте необхідно зробити деякі зауваження щодо дискусійних положень дисертаційної роботи, що зумовлені складністю та широтою предмету дослідження:

1. У роботі запропоновано структурування суб'єктів, завдань і фінансових інструментів публічного управління цифровою трансформацією охорони здоров'я. Водночас недостатньо повно розкрито її практичну значущість та можливості прикладного використання у діяльності органів публічного управління й закладів охорони здоров'я. Доцільно було б конкретизувати, яким чином запропонована структурація сприятиме підвищенню ефективності координації суб'єктів цифровізації, оптимізації фінансового забезпечення та вдосконаленню механізмів реалізації цифрової трансформації галузі охорони здоров'я.

2. У роботі цифрова трансформація охорони здоров'я розглядається у взаємозв'язку з Програмою медичних гарантій. Разом із тим автором недостатньо конкретизовано механізми такого взаємозв'язку та не повною мірою розкрито, яким чином цифрові інструменти впливають на реалізацію Програми медичних гарантій.

3. Автором акцентовано увагу на необхідності впровадження цифрового аудиту та моніторингу використання фінансових ресурсів у системі охорони здоров'я. Водночас в роботі недостатньо розкрито їх практичне значення для

підвищення ефективності публічного управління та не повною мірою конкретизовано управлінські результати, які можуть бути досягнуті завдяки застосуванню цих інструментів.

4. У дисертації запропоновано поєднання бюджетних, програмно-цільових, контрактних, грантових, кредитних, донорських та приватних інвестиційних інструментів. Потребує пояснення, яким чином у запропонованій моделі забезпечуватиметься інтеграція та взаємодоповнюваність фінансових інструментів, уникнення конфлікту інтересів і підтримання єдиних стратегічних пріоритетів цифрової трансформації системи охорони здоров'я. Доцільно було б також конкретизувати механізми координації між суб'єктами фінансування, інструменти моніторингу ефективності використання коштів та способи забезпечення прозорості й підзвітності в умовах багатоканального фінансування.

5. У роботі зазначено, що результати дослідження можуть бути використані в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. Разом із тим недостатньо конкретизовано практичну цінність запропонованих рекомендацій саме для функціонування та відновлення системи охорони здоров'я в зазначених умовах.

Наведені зауваження та дискусійні положення не є принциповими, вони спрямовані на продовження наукових дискусій у цій сфері, не мають суттєвого впливу на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження і не погіршують його якість.

Загальний висновок

З огляду на актуальність, новизну, важливість здобутих автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Опанасюка М.О. на тему «Фінансові механізми публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я» є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання в галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України «Про

затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. №40 та Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Автор дисертації – Микола Олександрович Опанасюк, заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри
права та правоохоронної діяльності
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Олексій СІДЕЛКОВСЬКИЙ

Підпис *Олексія Сиделковського*
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка

Олексія Сиделковського

